

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

LA DEGOLLACIÓ DELS IGNOCENTS

Diu que 'l rey Herodes
va matarne á munts;

pero ab tot, no ho duptin,
van quedarne alguns.

CRÓNICA

LA reyna del mon es S. M. la Rutina. No n' hi un'altra qu' envelleixi tant, pero com més vella més forta. No n' hi ha tampoch cap més que tingui 'l trono tan segur.

Apoyada en la tradició es incommovible. Las multituds l' adoren cegament, casi sempre sense donar se'n compte, obehint á un impuls secret y purament mecánich, que bé podria titularse la forsa de la inercia.

S. M. la Rutina reb alguna vegada 'l sotrach de la revolucionaria innovació: son mantell llavors pert algunas lentiqüelas, sofreix algun esquins: y si tan atrotinat li queda fins se 'l cambia per un de nou... Pero hasta ab roba nova, la vella soberana segueix sent sempre la mateixa. Está vist que no hi ha medi humá de destronarla.

Las diadas senyaladas son las festas de gala de S. M. la Rutina.

Pel mes de desembre, quan l' any s' acaba, confonent sas mortals a enadas ab las fredas del hivern que naix en un llit de neu, es quan S. M. la Rutina mana als seus súbdits que 's diverteixin.

Y cada any, invariablement, se diverteixen de la mateixa manera.

De primer s' entregan á las emocións de la rifa de Nadal. Ja ho sab tothom qu' es un joch ruinós que 'l govern se queda la tercera part dels diners que s' atravessan... Pero S. M. la Rutina te ordenat que se somihi, y tothom, en la mida de las sevas possibilitats, compra qui no ab un bitllet, ab una participació, l dret de fantasiar riquesas y venturas.

Ve la desilució ab la proc amació de s números favorecuts, y S. M. la Rutina, per consolar als *rifats*, els mana celebrar la festa de Nadal. Y tothom la celebra.

—Menjeu y beheu— diu la reina del mon— que lo qu' entra dintre del cos del individuo es lo únich positiu, lo únich que s' aprofita.

Y tothom menja y tothom beu.

Qui no pot un gall, un pollastre; qui no pollastre, un trist cunill. Y tots els vins van á la taula, desde 'l xampany escumós fins al ranc de taberna.

¡Pobres animalons! ¡Ells son els ignocents que S. M. la Rutina transformada en Heroles, mana sacrificar en totas las casas dels seus súbdits!

Quan els ploman ó 'ls escorxan, segons el género á que pertanyen; quan els penjan al rebost perque s' estovin, morts y tot semblan exclamarse:

—¿Per qué m' han hagut de despullar, en un temps de un fret tan cru?

—Bé prou que t' arribará l' hora d' escalfarte— respón l' home que com á rey de la creació—presum de protector dels animals.

Y per escalfarlos, els posa al foch dintre la greixonera.

Y S. M. la Rutina 's recrea tenint en cada cuina com un' ara de sacrificis. Llavors se considera més que soberana deesa, hereva y successora directa de aquellas divinitats paganas que no coneixían delicia major que la d' aspirar els suculents y grassos perfums de la carn rustida.

Pero passa Nadal, com passa tot.

Y S. M. la Rutina que á tota costa vol cobrar la seva llista civil, expedeix un decret á tots els apotecaris, manantlos tenir moltas purgas preparadas.

Las festas de Nadal ens han ofert enguany dos manifestacions especials que per ser las dos de carácter artístich, no tenen res que veure ab las vulgaritats de S. M. la Rutina.

Arríbinse á ca 'n Parés y admirarán la presentalla del Mestre Graner.

Mestre he dit y no 'n trech una lletra, puig poch com ell mereixen aquí entre nosaltres aquest títul. A lo menos no 'n conech un altre que ab més facilitat haja sapigut guanyarse'l.

Crech que tenia ja més de 20 anys, quan en Graner que may havia pensat ab art, va sentir els primers síntomas de la seva vocació. Y al poch temps, feya com Cessar: arribava y vencía.

No l' hem de seguir, en son gloriós camí, quan tothom sab que á cada pas ha trobat un éxit.

Avuy ens basta consignar que ha arribat á la plenitud del seu talent.

Sos 34 quadros exposats ho revelan.

¡Quína varietat de assumptos! Se pot dir que hi ha totas las modalitats pictóricas. ¡Y quín sello més personal en tots ells!

Desde 'l petit estudi, al gran quadro perfectament resolt, tot es Graner... y tot *grá*.

Las dificultats, si es que son pinzell n' ha trobadas, están vensudas de una manera admirable, per no dir assombrosa, siga 'l que 's vulga 'l tema de las sevas composicions.

En Graner ha tingut sempre la fortuna de las bonas troballas. Tothom recorda 'ls seus tipos de borratxos, els seus interiors tenebrosos, els seus jochs de reflectes produhits en grupos de nens per fanals de paper, els seus fumadors, las sevas nits de lluna sobre las ayguas adormidas del port... Semblava un noctámbul sorprenent l' extranya barreja de la fosca ab la llum migrada, poblant els seus quadros de sombras de indecisos y ben endavinats contorns.

Sense abandonar aquest género ben seu y ben típich, avuy s' arrisca á reproduhir la plena llum del sol, ja ab tota franquesa, ja tamissantla á través de l' espessura de un frondós jardí... Y se 'n surt victoriosament com de tot lo que intenta, perque tot ho veu bé y tot ho domina ab sa insuperable maestría.

Sos quadros, del primer al últim—y es per aixó que no 'n mencioném cap especialment—ofereixen el sentiment íntim y fondo de la naturalesa, y sorprenen per la galanura desenfadada de una execució irreprotxable.

La segona manifestació á que aludíam se troba en tres salas del Palau de Bellas Arts. En Joseph Lluís Pellicer, que quan vivía las animava ab sa presencia, organisant las Exposicions, al servey del Ayuntamiento, allí 's troba avuy en esperit, allí están las sevas obras, allí 'ls objectes artístichs qu' eran gala y adorno del seu taller.

Tots ho sabíam qu' era un admirable dibuixant. Pero per ventajós que sigui el concepte que 'n teníam, no pot igualarse al que inspira la contemplació de aquell conjunt, en el qual apareixen marcadas ab fondo relléu totas las fasses de la seva vida artística. Allá hi es tot ó casi tot lo que va produhir, com á pintor, com á dibuixant, com á corresponsal en la campanya carlista y en la guerra de Orient, com ilustrador de obras, com á decorador. Allá hi ha també 'ls objectes artístichs, els exemplars arqueològichs, els llibres de gran preu, en que solía invertir una bona part de lo que guanyava treballant.

Hi ha lo qu' ell sentía y lo qu' ell estimava.

Y cal mirarho bé, perque 's veurá per darrera vegada.

Tot aquell conjunt de preciositats, que podríam dirne 'l patrimoni de 'n Pellicer, está destinat á disgregarse, puig tot s' ha posat á la venda.

Son las reliquias atesoradas pel gran artista, en una llarga vida d'activitat, de laboriositat, d'ensomnis, de efusions y afectes: reliquias que tots sos admiradors, totas las personas de gust se disputarán, per diversos motius.

En primer lloch, per son alt valor artístich.

En segon terme, pera guardar un recort de un home que tant s'havía fet admirar pel seu mérit,

LA LLUFA DE 'N GARCÍA FARSA

com s'havía fet volguer per la seva bondat y bellas prendas de carácter.

Y, finalment, per contribuir á assegurar sisquera una posició modesta á la viuda y á fillas del plorat artista.

Es molt trist qu' en el nostre país qui tant valgué y qui tant treballá se 'n anés de aquet mon prematurament, tenint que deixar als qu'erant trossos del seu cor, anegats en el dolor ocasionats per la seva pèrdua y presa de las inquietuts de un porvenir incert. Si tots els amichs d'en Pellicer, que sempre fou tan bo y tan generós, compleixen avuy ab el seu deber, lluhirá un raig de sol en la llar trista y desolada de una viuda y duas órfanas, en las qui concentrá el noble artista totas las efusions del seu cor.

P. DEL O.

NOCHE-BUENA (?)

QUADRET

Bufa un vent huracanat,
fa un fret que talla las pedras,
y en el Cel negrós y crú
no hi brilleja ni una estrella.

Passan collas de jovent
ab el rostre encés y alegre
amarat pels gots de ví
qu' han begut en la taberna.

¡Y amunt y avall del carrer
s' ou una gatzara inmensa,
repercutint la cansó:
«Esta noche es Noche Buena!...»

Poch després, muts, encorvats,
passan un vell y una vella;
¡pobrets!... tremolan de fret
¡y sos ulls llágrimas vessan!...

—Pósamela, pósamela tan grossa com vulguis. ¡Ja t' asseguro jo que no la cobrarás!

GALLS ETERNS

L' única virám que s' ha escapat de la degollina.

Un caritatiu senyor
els ha tret de casa seva
tot per culpa del mitj any
de lloguer, qu' encar li deuen.

¡Sols, solets van carré amunt
prop-seguintlos la miseria,
y al compás de la cansó:
«Esta noche, es Noche-Buenal...»

F. CARRERAS P.

ENS ESTÁ BÉ!

Si quan Espanya va perdre las islas de Cuba y Puerto-Rico Barcelona hagués fet lo que varias personas de bon sentit van tenir la bondat d' aconsellar al municipi, no 'ns passaria lo que 'ns passa.

Me refereixo á la desaparició «lenta pero contínua» dels principals adornos que figuran en el monument á Colón.

—Hi ha que deixar-se de sentimentalismes—deyan aquellas discretas personas, entre las quals, si no

m' equivoco, 'm sembla que jo també hi era.—La realitat s' imposa, y es impossible sustreure's á la seva influencia. ¿L' imperi que Colón va proporcionar-nos se 'n ha anat á can Taps? Pues no hi pensém mes; y la manera mes segura, y fins mes decorosa, de no pensarhi, es derribar immediatament el monument que á Colón van aixecar davant de las Dresanas.—

¿Per qué no s' hauria de fer aixís? Al fi y al cap ¿qué representava aquell monument? (Y dich representava, perque dat lo poch que d' ell ens queda, trobo que 'l pretérit li va bastant bé.)

¿Qué representava?... Un passat que ja no existia; un nou mon que havíam conquistat á tiros, pera deixarnosel pendre á clatelladas; una hisenda que 'ns costava un ull de la cara y que per art d' encantament havia passat á un altre amo.

El rasonament de las personas discretas era, donchs, molt acertat.

—Perdut el fruyt del descobriment—deyam—¿á qué anar á conservar l' imatge del descobridor? ¿Per qué empenyarnos en tenir contínuament davant dels

ENTERRO DEL ANY MUNICIPAL

Plé de trampas, calumniat,
sense un músich, sense un ciri,

va camí del cementiri.
¡Que Deu l' haja perdonat!

ulls aquesta estatua, que no ha de servir pera res mes que per' enconarnos la llaga y fernos pensar nit y dia en las burradas que á América hem fet y las tundas que per mor d' ella hem rebut?

Al contrari: morta la cuca mort el verí. Arruném el monument; fem que desaparegui 'l recort de don Cristófol; convertím las *Cubas* en deuda exterior, y aquí no ha passat res. Dintre de sis mesos ja ningú 's recordará del nou continent ni del genovés que va descobrirlo, y si algú té l' humorada de parlar de Colón, no serán poch els que responguin:—¿Colón?... ¡Ah, sí! Un xino, que va ser el primer que va donar la volta al mon en bicicleta...

Pero 'ls barcelonins no ho van sapiguer veure aixís. Sigui que trobessin que 'l monument era bonich; sigui que 'ls dolguessin las 900 mil pessetas que 'ls costa; sigui efecte de aquest malehit *quijotisme* que, nascut á la Manxa, s' ha escampat per tot arreu com taca d' oli, van comensar á dir que aixó de derribar el monument era una baixesa y una ingratitude, que Colón no havia de ser responsable de las nostras desgracias, y que... veja, que allí estava l' estatua del gran navegant y allí estaria fins á la consumació dels sigles. ¡Poch contavan, al fer aquesta última afirmació, ab la constant labor dels iconoclastas que han jurat á la creació del arquitecte Bui gas una guerra tan encarnisada com justa!

Aquest va ser el gran error de Barcelona. Per no haver sapigut tallar per lo sá en época oportuna, ara la cara li cau á trossos, y 'l monument també. Va procedir ab imperdonable cursilería, y avuy paga la seva falta.

La inconcebible conducta observada per la nostra ciutat en aquest assumpto pot posarse dignament al costat de la dels senyors de la torre Verda. ¿No la saben l' historia?

Els senyors de la torre Verda havían lograt construirse la torre mercé als grans esforços que á aquest objecte havia fet tota la familia. Pero com la seva posició era mes aparent que real; com que al ferse la torre havían abusat una mica massa del crédito, la ficció no pogué sostenirse y un día la famosa torre Verda, enredada en las xarxas d' una venda judicial, passá á mans dels acreedors.

Reduhits els ex senyors á la mes estreta miseria, no conservaren del seu antich esplendor mes que un quadro que representava un senyor de grave aspecte y que s' apressuravan á ensenyar á las pocas personas que rebían.

—¿El coneixen?—deyan ab cert orgull als visitants.

—¿Quí es?

L' arquitecte que va fernos els planos de la torre Verda.

Els visitants, naturalment, no deyan res; pero en el seu interior pensavan:— ¡Quins ximplés!... ¡Ves ara ab que surten!... Valdría mes que procuressin olvidarse'n de la ditxosa torre...

A Barcelona li está succehint lo mateix. Quan un extranjer que ha vingut á visitarnos tira Rambla avall y 's troba á la plassa de la Pau, al veure aquell gran candelero pregunta:

—¿Qu' es aixó?

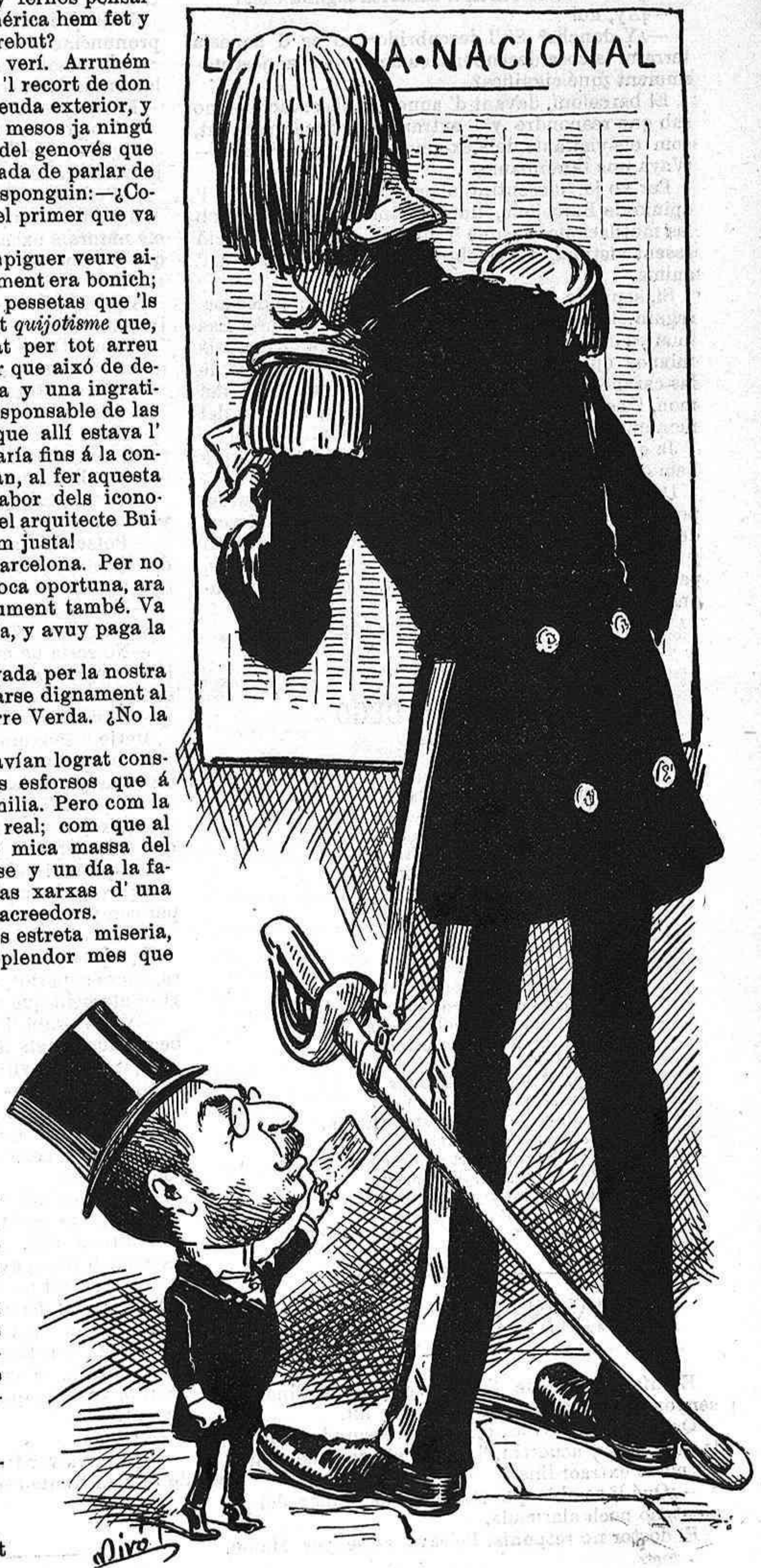
—El monument [dedicat á Colón.

—¿Paysá de vostés?

—No, senyor; fill de Génova.

—¿Per qué li han fet aquest monument?

EL GEGANT DIKENS Y EN CAVIERITU

—¿Vol fé 'l favor de mirar si aquest décim ha tret?

—Perque va descobrir l' Amèrica.

—¿Pero vostés tenen á Amèrica alguna cosa?

—¡Ay, no!

—¿Y donchs? Si 'l descobridor no es d' aquesta terra ni la cosa descoberta es de vostés, aquest monument ¿qué significa?

El barceloní, davant d' aquestes observacions, no sab que respondre y l' extranjer se queda pensant, com els visitants dels ex-amos de la torre Verda:— ¡Vaya uns tarambanas!

Per xo jo, dissentint oberta y francament de l' opinió de Barcelona, lluny d' indignarme avuy ab las mutilacions de que 'l monument á Colón está essent víctima, las celebros y aplaudeixo ab tota l' ànima.

Sí, senyors: aquest es el camí. Primer que desapareguin els relleus; després ¡cops á tot lo demás! Las imatjes de las regións, las figuras dels principals fulanos que van intervenir en el llo, las proas de las carabelas, las bestias raras, la mitja bola del mon, l' estatua del célebre genovés, tot, fins que del monument no se 'n canti gall ni gallina.

Ja que no hem sapigut guardar la torre ¿per qué hem de conservar el retrato del arquitecto?...

Destruhintlo, potser algú 'ns tatxará de bárbaros; pero nostre amor propi hi guanyará, y 'ls xufleros, domadors de serps, dentistas, venedors de té indio y fabricants de bálsams universals tindrán mes espay pera dedicarse á la explotació de las sevas industrias.

A. MARCH

L' AMOR ES CEGO

En Ramonet es un jove que no té res de baboy.

L' altre día, tot cofoy, va ajudar á portá un cove á una nena qu' ell estima, que per poderla admirar y de son amor parlar cap medi oportú escatima.

Anant aixís, alelat, ab els ulls fixos en ella, va topar ab una vella que passava á son costat.

Li va dar tal cop de cove en el nas, que ¡pobre donal se li torná en poca estona igual que una figa tova, y en Ramón, al escoltar com se queixava la vella, li digué:— ¡Es la vostra estrella, us havia de passar! Per la meva part us prego que la cosa 'm dispenseu, sou d' edat y ja podeu saber que l' amor es cego.

EMILI SUNYÉ

DIAGNÓSTICH ACERTAT

El día mateix de Nadal, després de dinar, el senyor Manel va haverse de ficar al llit.

Quan el doctor Glas, cridat apressuradament per la familia, va acudirhi, 'l malalt s' havia ensopit d' un modo extraordinari.

—¿Qué li sembla que té?— deya la muller del pacient, no poch alarmada.

El doctor no responia. Polsava al senyor Manel,

li mirava la llengua y 'l blanch dels ulls, l' auscultava...

Y després d' un rato de meditació profunda, va pronunciar el seu diagnóstich.

—A n' aquest home—va dir—se li ha posat malament alguna cosa.

Extranyesa de la senyora de la casa.

—No pot ser!

—¿Cóm que no pot ser? Ha de pensar que quan jo ho dich...

—Pero si fa dos días que apenas menja res!...

Aquí l' extranyat va ser el doctor. Ell contava ab els naturals excessos del día de Nadal, y aixó de que fes dos días que casi no menjés res, el contrariava de mala manera.

A pesar de tot, confiant en el séu ull clínic, va insistir.

—He dit que se li ha posat alguna cosa malament, y no modifico 'l meu dictámen.

—¡Pero si torno á repetirli que!...

—¿Res absolutament no ha tastat?

—Tant com res... Una mica de gall, una mica de peix, una mica de turró, una mica de vi ranci...

—¡Ja! Digui una mica de tot, y acabaré més aviat.

Pero una mica, una mica de res!... ¿Aixó pot haverli fet mal?

—Potser hi havia alguna cosa averiada. Devegades l' estat dels aliments no es el que sembla en apariencia.

—Miri, allá ho tenim com qui diu encare tot. ¿Vol passarhi 'ls ulls?

—No sería de més, perque, ab lo que veig, el malalt va agravantse, y convindria saber qué es lo que se li ha posat malament.

—Fassi 'l favor de venir.—

Metje y senyora van passar á la cuyna.

La senyora li anava presentant els plats y 'l doctor Glas els tastava.

—Aquí té 'l gall.

—¡Excelent rostit!... No crech que sigui aixó lo que li ha fet mal.

—Aquí té 'l peix.

—¡Fresquíssim, de primeral!... Ja li dich jo que per comprar tenen vostés bona má.

—Tasti 'l turró.

—¿Aquest es el qu' ell ha menjat?... Atmella pura, sucre superior, canyella de la fina... No hi ha res absolutament que dir.

—Y ara probi 'l vi ranci, del qual en Manel n' ha begut una copeta de las més petites.

—¡Magnífich vil!... Tampoch per aquesta part m' explico la cosa...—

Y sortiren de la cuyna.

De prompte 'l doctor Glas va fixarse en una pila de paperets colocats sobre la taula-escriptori del senyor Manel.

—¿Qu' es aixó?—va preguntar.

—¡Ah!—va fer la senyora:—Res; las apuntacions de l' última rifa. ¡Quín' altra pega! Figuris que 'l meu marit hi jugava trenta set duros, y no li ha tocat res, res, ¡ni un reintegrol!...

La cara del doctor quedá iluminada per un raig de repentina inspiració.

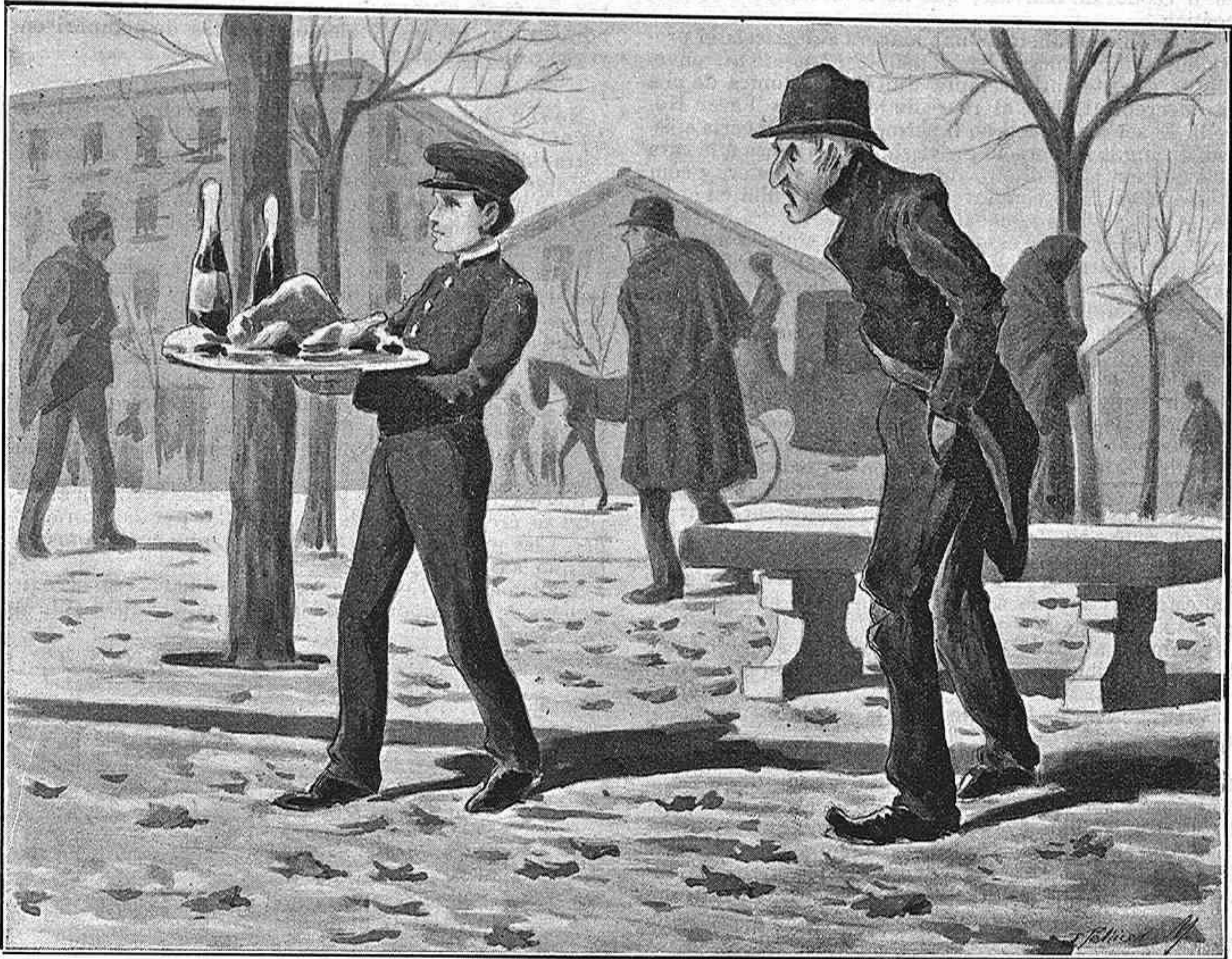
—¿Veu?—exclamá ab ayre triunfal:—¿Veu lo que jo li deya?... ¡Trenta set duros d' apuntacions!... Aquí té vosté lo que al seu marit se li ha posat malament.

—¿Qué?

—¡El no haver tret res á la rifa de Nadal, á pesar de tenirhi trenta set duros!...

MATÍAS BONAFÉ

SEGUINT L' OLOR

—Noy, vés que no t' equivoquis... ¿No t' han dit pas que m' ho portessis á casa?...

LICEO

No sembla sino que 'l dengue haja volgut fer una visita de compliment als tenors de la companyia.

Per una part s' hagueren de interrompre las representacions del *Siofrid*, porque 'l tenor Grani s' veyá condemnat á estussegar.

Per altra part tingué de anarse aplestant la primera representació de *L' Africana*, porque 'l dengue no volgué que 'l tenor Biel sigués de millor condició qu' en Grani.

Sort de 'n Palet qu' es jove, robust y té pit per tot.

Ja s' havia despedit del públich, obtenint una calurosa ovació, quan per treure de apuros á la empresa se presá á reapareixer novament, cantant dos vegadas mes l' *Aida*, á gust de tothom, porque la seva veu deliciosa fa sempre de bon sentir, y en servirse'n demostra que cada día 'n sab mes.

Ab la reparició inesperada del aplaudit tenor catalá, se pot dir ben bé:

—En Palet ha cantat l' *Aida* y la *Vuelta*.

ROMEA

Per demá dissapte, diada de innocents está anunciat l' estreno de las tres obras que van á continuació:

Sis tiros, un acte de 'n Guasch Tombas.—*L' himne de*

Riego, dos actes de 'n Pau Parellada.—Y *La soirée des Innocents* ó *ls municipals ab un pam de nas*, de 'n R. Ramón y Vidales.

Atractiu mes que sobrat per' omplir el teatro de gom á gom.

NOVEDATS

Els aficionats al gran art, que desgraciadament no son molts á Barcelona, anaren seguint ab gran interés las representacions de la notable companyia italiana de 'n Zacconi.

En l' última funció de abono l' eminent artista 'ns feu conéixer el famós drama de 'n Tolstoï *La potenza delle tenebre*, ó millor dit una refundició del mateix. L' obra, tal com se representá, no té 'l desarrollo poemátich del original; apareixen mitigats alguns dels seus horrors, especialment en l' episodi del infanticidi, y 'l final, ó siga la escena de la confessió, no té lloch en mitj de l' alegría de una festa, en detriment del contrast intens que sens dupte of-riría. Ab tot aixó la gran concepció del poeta rus, se rebaixa fins á ser considerada per alguns espectadors poch inteligents, com un vulgar melodrama.

No obstant, s' ha d' agrahir á n' en Zacconi 'l que la posi en escena, may siga sino per admirarlo en el paper de Nikita, del qual ne fa una verdadera creació. Justos de tota justícia foren els aplausos que se li tributaren, com fills de una admiració sincera. El conjunt de la representació molt ajustat. Entre 'ls demás artistas se distingiren l' Agnés Cristina y 'l Sr. Dominici.

De las tres funcions fora d' abono las dos se vejeren menos concorregudas que las sis anteriors, quan hauría hagut de succehir á la inversa, per haverse anat consolidant la reputació artística del admirable actor.

El seu sistema naturalista de interpretar els tipos, no

s' avé gayre ab el caràcter fantasiós del drama *Gringoire* de 'n Teodor de Banville, que no es mes que un *scherzo* poétich,

En cambi traduheix de una manera *sui generis* el protagonista del drama de Tourgueneff *Pane altrui*, envel·linto y sostenintlo sempre dintre de la tónica de una casi decrepitut, ben al revés de lo que feya 'l gran Novelli. El ser massa vell no li permet brillar en certs episodis, com la declaració gravíssima que llansa á la cara dels que fan mofa d' ell, al final del acte primer, y com l' escena tendra y conmovedora ab la seva filla en el segón. En cambi 's rescabala al terme de l' obra fent una mort de un realisme assombrós... Pero aquesta mort no figura en el drama. Sols se li pot perdonar l' atreviment, per lo admirablement bé que reproduheix l' espectacle sempre esferehidor del trànsit de una vida á l' altra. Veient á n' en Zacconi 's confón la ficció ab la mateixa realitat.

Difficilment olvidarém may mes la gracia, la verba, la flexible lleugeresa ab que interpreta en Zacconi 'l protagonista de la comedia de 'n Dumas *L' amico delle done*. Proporcioná á sos admiradors una vetllada deliciosa, y á molts d' ells—no á nosaltres—una verdadera sorpresa. Precisament en aquesta obra lleugera y tota *sprit* no li cal fer escenas mudas, ni prodigar detalls, ni obrir els ulls en rodó. Ha de ser natural y corrent per forsa y ho es; pero de una manera perfecta, fins á fer olvidar que porta preparat son primorós treball. Aquesta ocultació del esforç es lo que á nosaltres mes ens encisa en els grans artistes de la escena.

Compartí ab ell els aplausos y l' admiració del públich la Sra. Cristina, qu' es realment una actriu de un porvenir brillantíssim.

Vingué la nit de la despedida, la del diumenjé, la del *Otelo*.

En Zacconi subjecta l' obra de Shakespeare al seu mateix sistema d' estudi cuydadós y l' adapta á sos especials medis y facultats artísticas. El presenta bé, 'l detalla ab prodigalitat, y está sempre ben segur de lo que fá. La nota enérgica y terrorífica predomiua sempre sobre la del sentiment, á pesar de que *Otelo* per lo mateix qu' es un gran gelós es també un gran amant. Lluyta además en Zacconi ab l' opacitat de la seva veu ronca, quan adopta 'l tó dramátich ó trágich.

Ab tot adorna al tipo ab detalls originals y de un efecte segur, que 'l públich li premiá ab estrepitosos aplausos.

La Sra. Cristina feu una *Desdémona* interessantíssima y 'l Sr. Bagni un *Yago* que sab posar al descobert ab notable claretat tots els replechs de l' esperit del tortuós personatge.

Y vegis lo que son las cosas: per ser l' últim día 'l teatro estava moltíssim mes concorregut qu' en las anteriors funcions; casi plé y molt animat.

Aquesta ha arribat á ser ja la costum del públich barceloní. Son molts els espectadors que 's reservan anar á veure las notabilitats de l' escena pel día que donan la seva última funció. ¡Y no vulguin saber si es calurosa, estruendosa y repicada l' ovació de despedida que dedican al artista! El teló s' aixeca dotzenas de vegadas y 'ls aplausos segueixen, als crits de:—, Que hable! Que hable! fins que l' actor adelantantse pren la paraula per dir qu' está tan satisfet y que tornarà. Si es italiá usa aquell clíxé: «*Non dico addio; ma á rivederci!*» Y al recullir el públich aquesta promesa esclata un aplauso formidable.

Pero créguins l' artista, no se 'n fffi. Ell podrà tornar y trobará de nou el teairo fret, buyt, desanimat... Lo qu' es de gent no conti pas veure'n fins al día en que torni á anunciar la seva funció de despedida.

El públich ho fá aixís. Vol que 'ls artistes notables se 'n vajan de Barcelona contents y enganyats.

CATALUNYA

El *bateo* es un' obra que ha petat.

Sos autors, els Srs. Paso y Domínguez han sabut combinar un graciós quadro de costums del poble madrieny, que té son efecte culminant en el quadro de la *Vicaría*, y son personatge mes graciós, en el tipo de *Wamba*, un socialista empedernit, que troba un excelent intérprete en el Sr. Cerbón.

Per mes que l' acció no ofereixi complicacions, ni despertí un gran interés, es molt moguda, y té vida y relleu. Els acudits graciosos abundan en el diálech, per mes que alguns xistes siguin una mica pujats de tó.

En Chueca, autor de la música, demostra que no envel·leix. Els números que adornan l' obra son tots garbosos y fácils, destacantse un graciós duo de tiple y tenor cómich, un pas doble de pianistas de manubri en vaga, y una bonica gavota.

GRAN-VÍA

No son obras destinadas á eternisarse en el cartell, ni *La niña bonita* de 'n Tornero, ni *El debut de la Ramirez*, lletra del Sr. Merino y música dels mestres Torregrosa y Valverde, Produccions que 's limitan á omplir un número del programa... Entretenen y passen.

Per un concepte especial alcanza millor fortuna *La Pulga* dels Srs. Jover y Prats.

Tota la gracia de aquesta producció consisteix en la cassera de una pussa, qu' efectua la tiple Julia Gómez, fins á quedarse poch menos qu' en camisa. Vostés dirán lo que aixó puga tenir de artístich... Donchs ha sigut un éxit. En els temps de fret qu' estém atravessant, á molts *La Pulga* 'ls produheix l' efecte de una estufa.

El governador, que havía autorisat la representació de l' obra, tractá, després d' estrenada, de impedir las sevas representacions. No se sab quina pussa 'l degué picar...

Jo sols diré una cosa, y es que per mes que una autoritat se cregui autorisada pera vetllar per la moral, y per... las pussas, trobo, francament, que no está massa bé que 's contradigui.

Y además, Sr. Socías: posis en consonancia ab las exigencias de la temperatura: sigui compassiu ab el pobres *fredolichs*.

N. N. N.

RECLAMS

Hem tornat á la manía desterrada feya temps de trafiquejá ab las cosas que despertan l' interés d' aixó que 'n diuhen el públich ó aixó que 'n diuhen la gent.

Si un xicot mata á sa mare, si al avi degolla un net, si un gendre punxa á la sogra ja tens al día següent *Ayguardent EL PARRICIDA* y *ungüent de MATA-PARENTS*.

Si apareix en nostras Ramblas un boig nou que distreu mes que 'l *Noy*, el *Mils* ó en *Girona* ja se 'l fan tot seguit seu las empresas y als pochos días tens un periodiquet que 's titula *El Babau d' Horta* y ab aquet títol mateix ja se 't plantan desseguida dos tabernas, tres forners una botiga de pastas y una fàbrica d' ullets.

¿Que hi ha guerra allá á l' Australia? Donchs: *Colmado Australien*, *Zapateria Melbourne* y societat de jovent *La Alianza de los pueblos de Australia y el Poble Sec*.

Aixó del catalanisme ha obert els ulls á la gent y la corda patriótica es tocada en tots indrets.

Sobre tot en cosas dolsas y en sustancias d' aliment hi ha una varietat inmensa de reclams per cassá aucells.

Hi ha *neulas CATALANISTAS*, *bunyols del CONCELL DE CENT*, *Xampany FALS*, *Rom CATALONIA*, *pollastres DOCTOR ROBERT*, *turró de las QUATRE BARRAS*, *Anís Pí*, *Vi del PAGÉS*, *bonas festas REY EN PERE* y *saludos FIVALLER*.

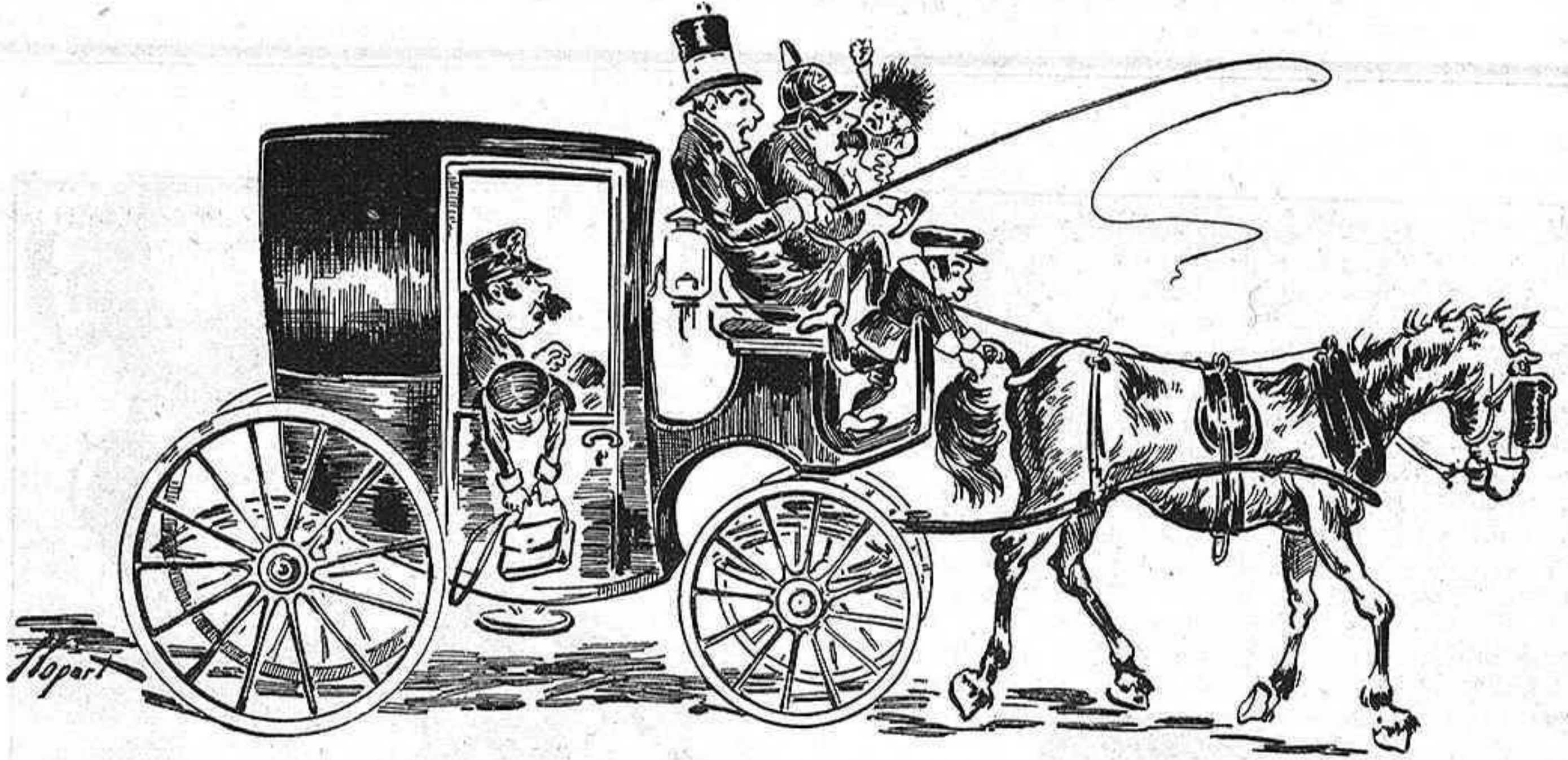
NADAL MAGRE

Dibuix de APELES MESTRES

—¿Fins que s' arreglin las cosas d' Espanya no vol tornar á matar gall?... Si que 'm sembla que ho tira lluny!...

PERQUE SERVEIXEN ELS COTXES QUE PAGA L' AJUNTAMENT

Pera acompanyar á estudi la quitxalla dels concejals.

Per anar á plassa las criadas dels concejals.

Pel servey particular dels concejals.

Y pera passejar las senyoras dels concejals.

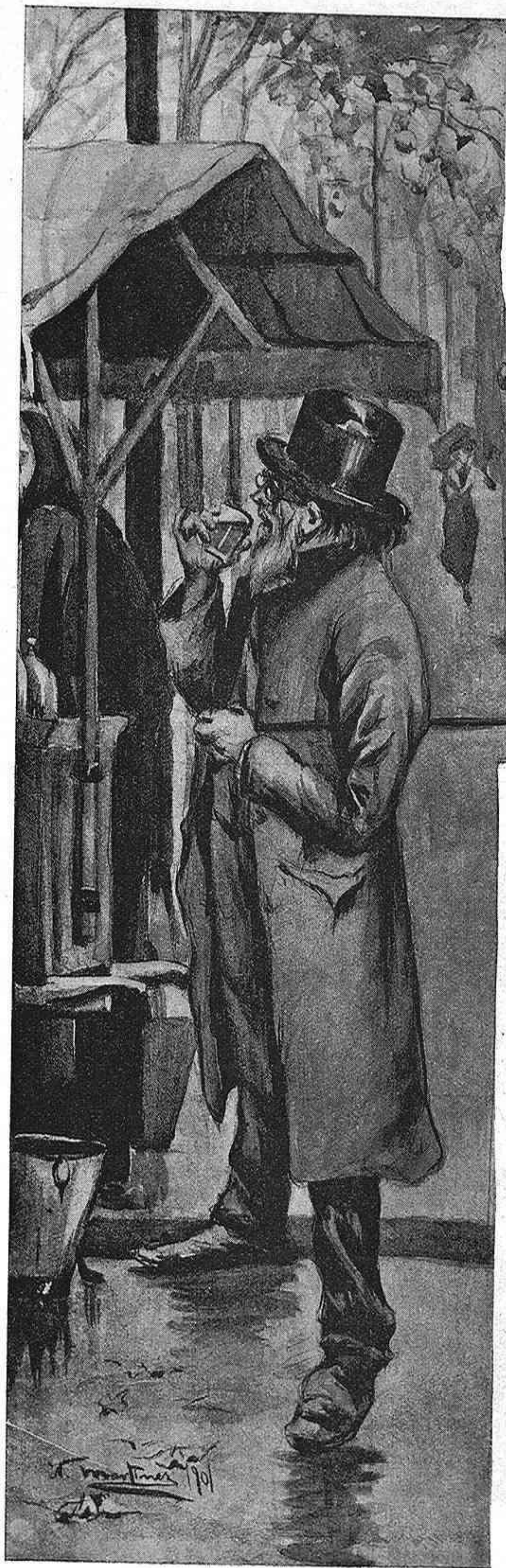
AL AYRE LLIURE

¡Sempre l' un ull á la patria
y l' altre ull als centimets!

JEPH DE JESPU

En la reunió que per iniciativa de l' *Associació escolar republicana* se efectuá la senmana passada al *Ateneo* al objecte d' estudiar la millor manera de honrar ab un monument públich la venerable me-

moria de D. Francisco Pí y Margall, reyná la mes perfecta unanimitat entre tots els presents, representants els mes d' ells de valiosas entitats barceloninas.

Se pronunciaren al efecte hermosos discursos... Pero 'l millor de tots sigué sens dupte 'l del Sr. Marial, oferintse á costejar tot el treball de mestre de casas qu' exigeixi la construcció del monument.

De aixó se 'n diu parlar ab el cor... y ab un cor colocat á frech de la butxaca pera manarli que sigui generosa.

Que tingui molts imitadors el simpátich constructor: que la comissió que s' ha nombrat pera reunir recursos treballi activament, y estém segurs, seguríssims que 'l gran repúblich será mes afortunat que 'l popular Serafí Pitarra, que no sembla sino que ab la primera pedra vaja enterrarse 'l deute de admiració que té contret ab ell la seva ciutat natal.

De tots els objectes de 'n Pellicer, exposats en el Saló de Bellas Arts, al ff que s' indica en la secció de *Crónica* del present número se n' han fet 600 lots, alguns dels quals formen colleccions fins de 400 unitats.

Y cada un dels objectes y cada una de las colleccions porta un número, que correspon al dels catálechs fixats en las parets, marcant el preu corresponent.

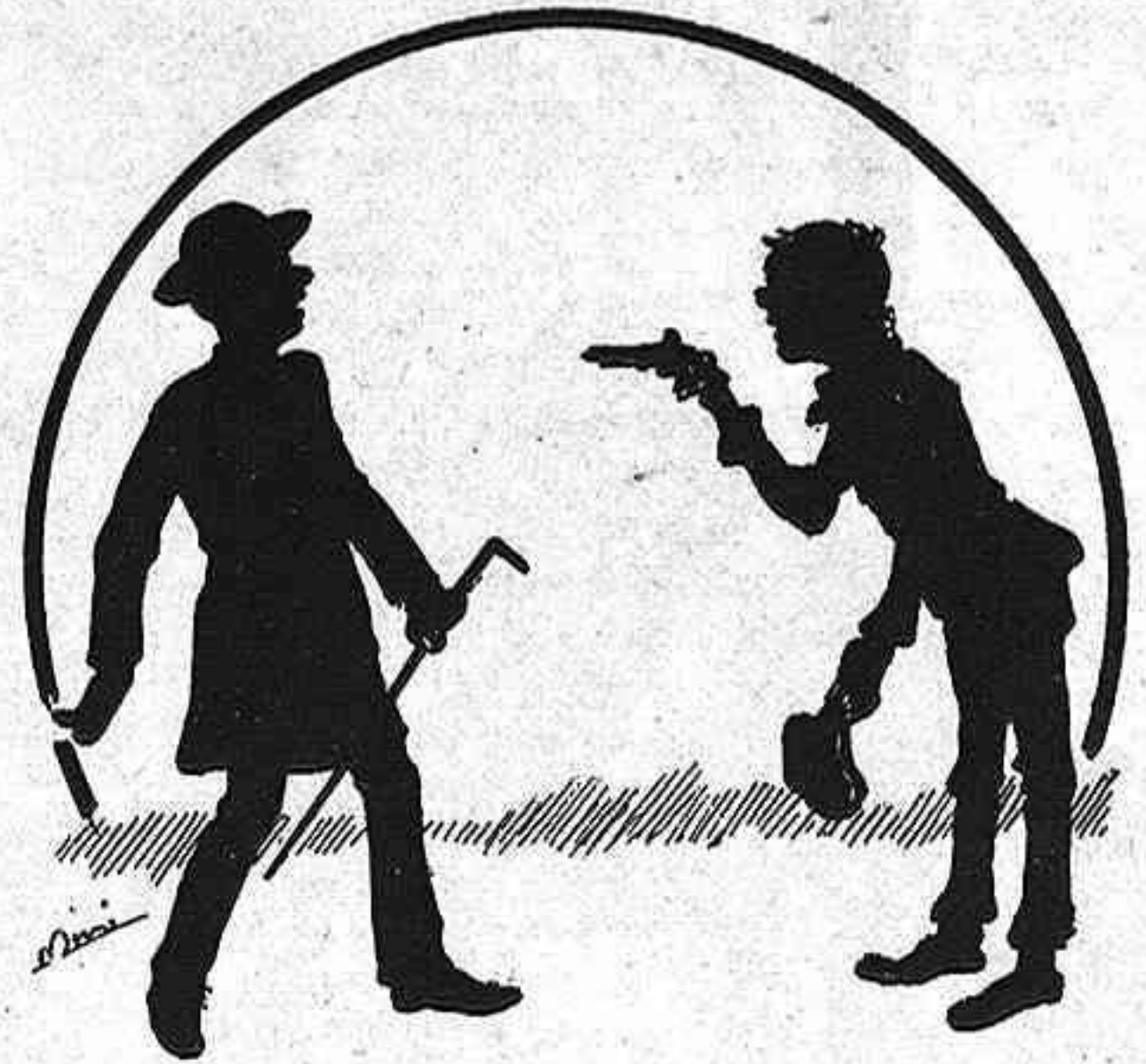
Es un treball minucios y clar que honra al Círcul artístich que l' ha portat á efecte. Ab lo qual, després de tot, no ha fet mes que correspondre al altruisme característich de 'n Pellicer que may se mostrá remis ni peresós mentres visqué, ab tot artista que tingúes necessitat de sos serveys.

— Un llonguet ab mantega, cinch céntims de café... y aquí teniu un home que ha fet un Nadal com un príncep.

FELICITACIONS RETRASSADAS

—Que acabi de passarlas felissas!...

—¿No hi ha res per un servidor?...

Segons llegim en un diari local, el Jutjat d' Instrucció del districte de l' Universitat ha declarat processat, en la causa que sobre amenassas se li segueix, á Ventura Luz, porter de la casa qu' en la Gran Vía posseheix el Sr. D. Adolfo Reinoso.

Compreném el disgust que 'l senyor Reinoso deu experimentar per aquesta contrarietat, pero ha de pensar el senyor Reinoso que, quan el Jutjat ha pres aquesta resolució, 'ls seus motius deu tenir, per més que 'l senyor Reinoso tal volta no 'ls veji. De tots modos, acompanyém al senyor Reinoso en

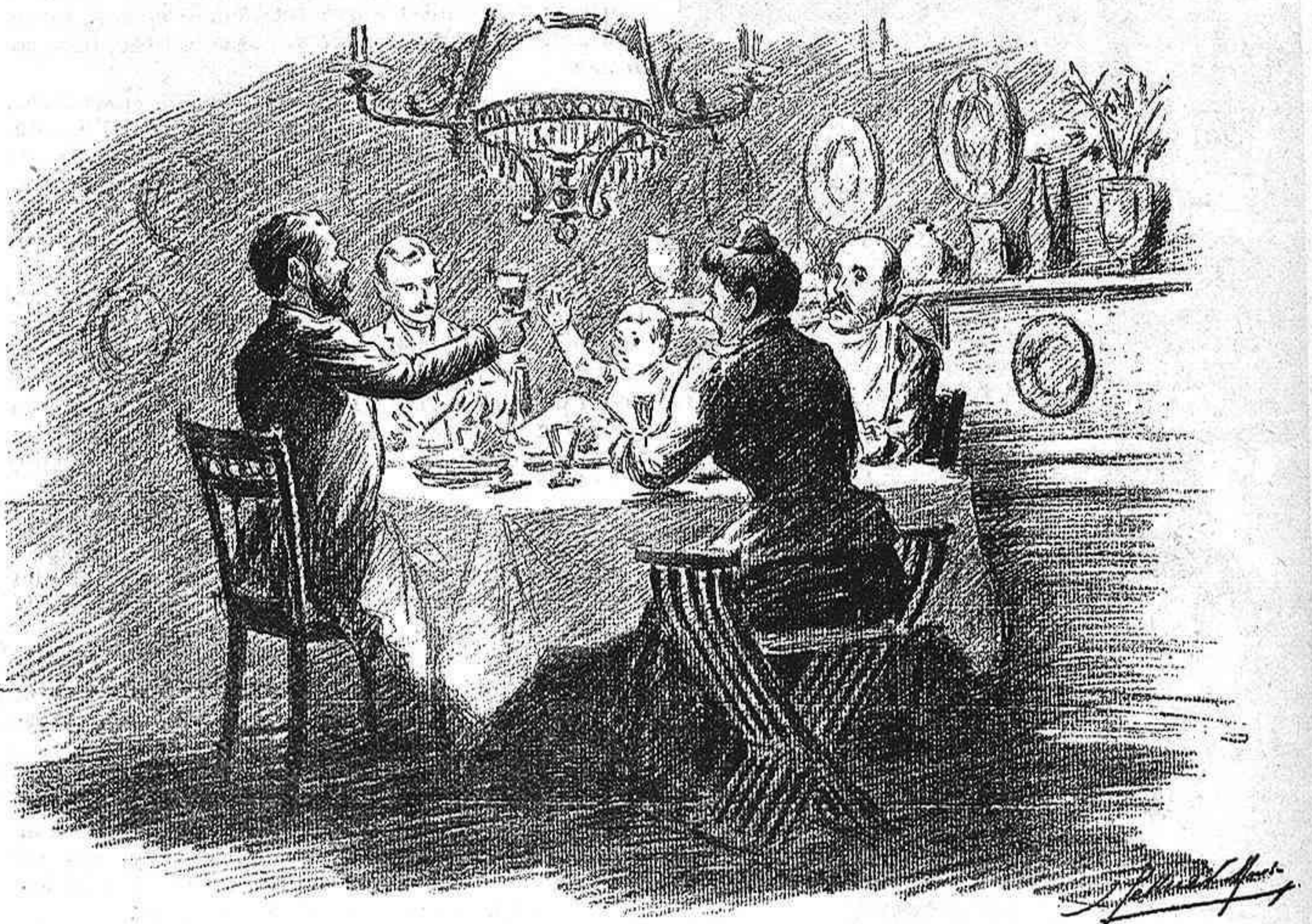
el sentiment, contant casi ab la seguretat de que 'l senyor Reinoso no 'ns agrahirá tan sincera proba d' afecte.

La Comissió provincial no ha alterat en lo més mínim el resultat que doná l' escrutini en las últimas eleccions municipals de Barcelona.

Serán regidors els que portaren l' acta.

En quant als que pretenían suplentarlos, si es que tenen ganas de serne, s' ho haurán deixat per un'

EL NADAL DEL RICH

—Després d' aquest ví, *habrá llegado la hora y el momento* de destapar el xampany.

altra vegada, y ho serán si tenen els vots suficients y procuran no deixarse amagar l'ou.

Perque al mes llest li esclafan al clatell y se 'n ha de anar á casa seva exclamant ab tristesa:

—Ay, Senyor: no en vá somiava truytas!

L' inventor de la dinamita, el suech Nobel, deixá al morir una fortuna, disposant que fossen repartits en diversos premis els rèdits de la mateixa. Un de aquests premis, important 200 mil franchs est  destinat   un poeta.

El jurat qu'enguany ha tingut l' enc rrech de adjudicar-lo, l' ha concedit al poeta franc s Sully Prudhon, que encare que poch popular, es realment un poeta inspirat, primorós y que apareix sempre conformat ab l' esperit dels nostres temps.

Precisament, per ser en Sully Prudhon un poeta de cos enter, viu en l' ideal. Y sense ser rich, ni molt menos, malehida l' importancia que dona al diner, tingut casi per tothom com l' únich Deu del sigle.

Aixís es que tot just v  arribar   son coneixement que li havia tocat aquesta verdadera rifa—perque 200 mil franchs son avuy una fortuna—li falt  temps pera manifestar que no havia de alterar poch ni molt, al obtenirlos, la seva manera de viure.

Acepta l' premi, s ; pero no vol que 'ls 200 mil franchs sigan per ell.

Amant fervent de la Santa Poesia,   la qu' estima per damunt de tot, ha pensat destinarlos als poetas joves y desconeguts, que passen la pena negra avants de lograr que un editor s' avingui   publicar las sevas obras.

En Sully Prudhon se proposa costejarlos l' edició. El mon tan odiós casi sempre qu  hermós se tor-

na quan apareix iluminat per un de aquests escasos raigs de poesia pràctica... de la tendra y consoladora poesia dels fets!

L' Aduana nova s' ha construït ab el producte de un impost especial que ha vingut pesant sobre las mercancías arribadas al port de Barcelona.

S' ha acabat l' edifici; pero no s' ha acabat l' impost.

L' altre día l' diputat Sr. Elías de Molins, va demanar al govern que s' deix s sense efecte la percepció de aquesta gabela. No se sab si l' govern accedir    la pretensió del diputat per Arenys de Mar.

En el meu concepte no deu ferho.

Cert que l' Aduana est  acabada; pero no es menos cert qu' encare no funciona. All  s' està cubrint-se de la polsina que l' vent li envia desde l' moll del carbó... Y l' impost   arbitre continu  sent de tot punt indispensable.

Avants se necessitava pera la construcció del edifici: ara es necessari pera la compra de plomeros y extrenyinars al objecte de netejarlo.

L' Ajuntament de Mil n acaba de pendre un acort que ha repercutit dolorosament en tot el mon musical.

Tal es el de retirar la subvenció que venia concedint al famós teatro de la *Scala*.

La *Scala* sense la subvenció del municipi es un teatro perdut. Y la ciutat de Mil n, que venia sent el primer centre *bursàtil* de l' art líric itali , acabar  per perdre aquesta categoria, que li donava importancia y no pochos recursos.

 Pobre art líric itali ! Si l' treuen de la *Scala* s' queda al mitj del carrer.

EL NADAL DEL POBRE

—Res, fillet meu, res! Ni diners per la medicina!...

GIMNÀSTICA DELS DITS

Tota persona desocupada que no se sab avenir al oci forsós, ó no vol passar per bagarra en una inercia absoluta y contínua, pot dedicar alguns moments á fer exercicis gimnàstichs ab els dits, ocupació que té mes atractiu qu' alló de pentinar el gat y que té sobre aquesta las ventatjas de la netedat y del desarrollo muscular.

Posin atenció en las figuras que segueixen, qu' ellas solas parlan més y millor que las nostras explicacions.

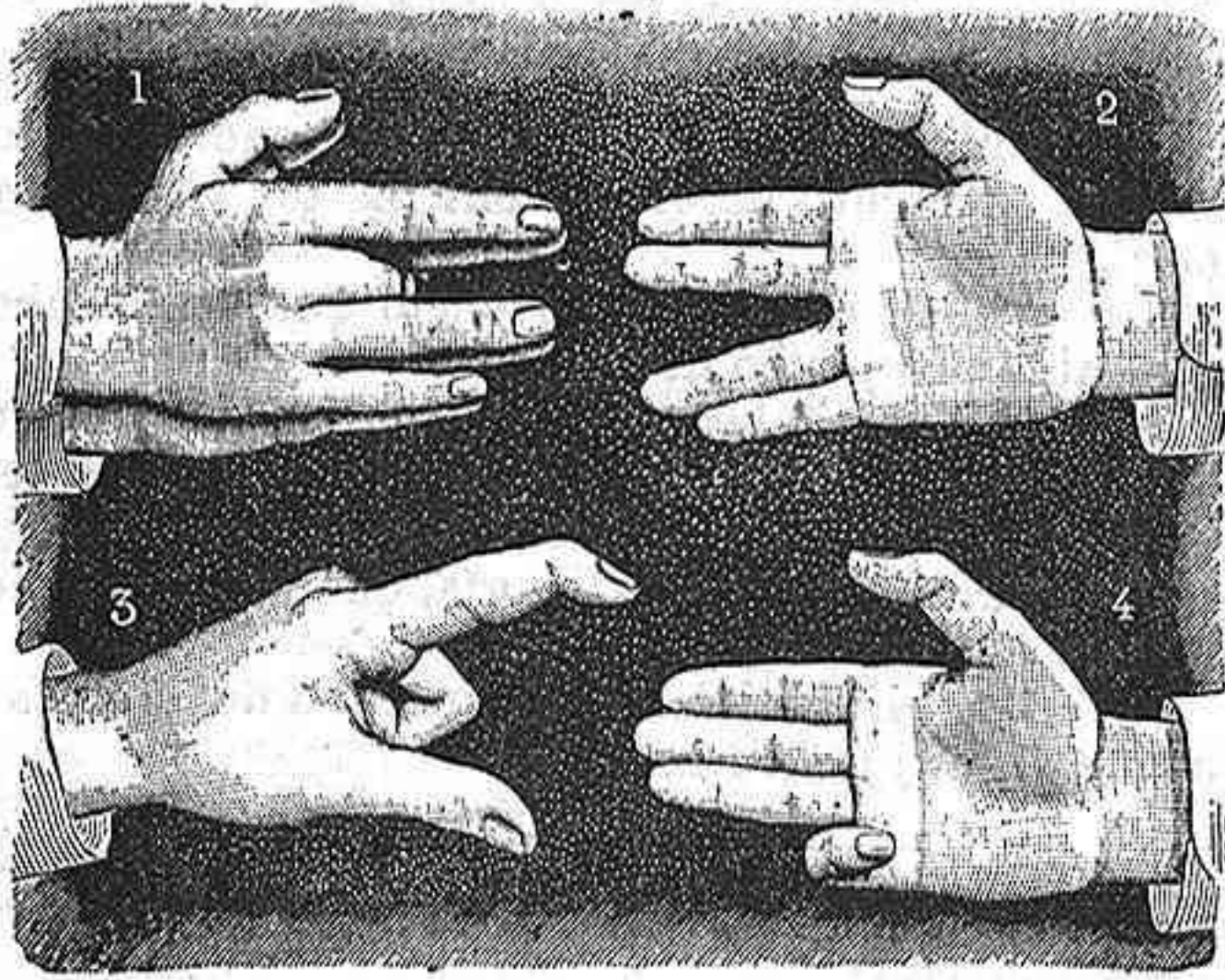

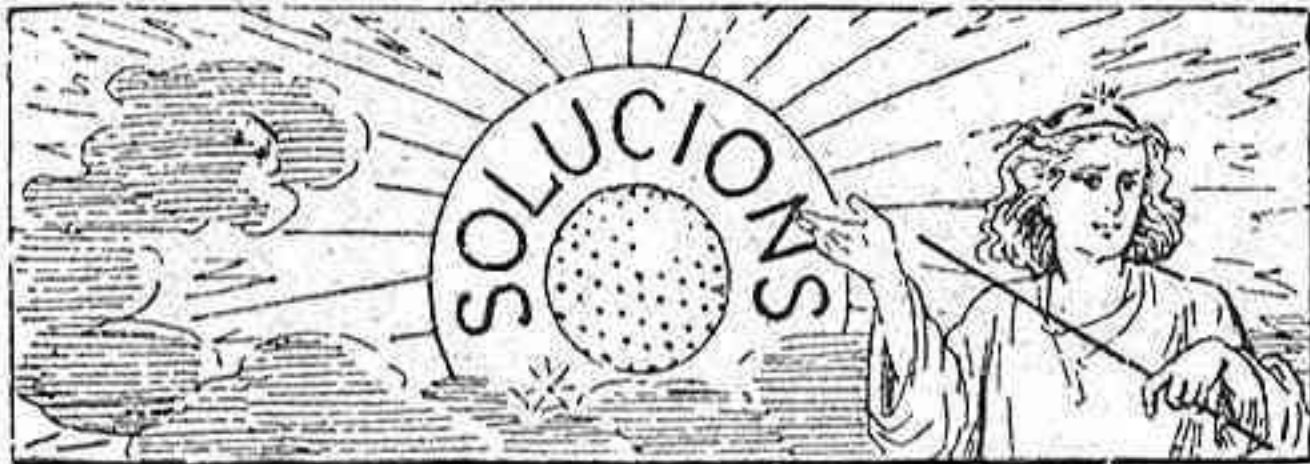
Figura 1.ª—Aquest exercici no es tan fácil com sembla. S' ajuntan las *yemas* dels dits en la forma expressada, procurant que las dugas segonas falanges dels dits del mitj se toquin (que serán els únichs dits qu' haurán d' arronsar) y la gracia está en anar desunint las *yemas* sense separar las falanges indicadas.

Figura 2.ª—La má ben estirada y els dits units totalment, probar de separar ab ferma seguritat y á la vegada, els dos petits sense desenganxar els dos restants.

Figura 3.ª—Aquest exercici es el més costós y no s' acostuma á resoldre bé fins després de molta pràctica. Consisteix en estirar un dit y plegar la seva primera falange ó siga la punta.

Y **Figura 4.ª**—Ab la má ben plana y estirada, procurar que 'l dit xich quedi doblegat completament sense arronsar ni bellugar els altres.

Héus aquí tot. Aixó vá molt bé pera las reunions cursis, com á intermedi dels jochs de prendas. La probatura d' aquesta mena de gimnàstica provoca en els espectadors un riure esbojarrat cada cop que s' esguerran els moviments y sobre tot quan, á lo millor de la execució, el que fá l' exercici surt ab una figura improvisada y extranya qu' escandalitza á las *mamás* y fá somriure als gendres en perspectiva.

A L' INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

XARADA.—*En-ra-bi-a-da.*

TRENCA-CAPS

XARADA

(Després de la gran rifa...da)

—¿Ahont va tant cremat, D. Pere?
—Ni menos ho sé allá 'hont vaig!...
estich tant cego de rabia
que no sé 'hont 'niré á parar,
¡malehit sia 'l día y l' hora
que me 'n vaig enamorá!
—Pro bé ¿que té?... ¿que li passa?
—¡No ho vulgui saber, D. Paul!
—Espliquis d' una vegada,
que si consol pot trobar
prima el seu amich, li juro...
—Gracias, ¡mil gracias! Pro, ca,
vosté ni ningú pot ferhi
res ab lo que m' ha passat!
qu' es tant horrorós, tan grave
y de trascendencia tal,
que quan hi penso, se 'm posa
la pell de *dos tersa-quart*.
—¡Parli ja, que de sentirlo
casi estich agonitzant!
—Escolti.

—Soch tot orelles.

—Doncas li vaig á explicar.

Passava l' altra semana
pel carrer del Hospital,
quan se m' acosta un subjecte
y 'm diu: «Senyor, ¿vol comprar
el darrer décim que 'm queda
de la rifa de Nadal?»

No estich per rifas, vaig dirli.
«Créguim, cómpril que treurá.»
¡Si may he tret! «Altra volta
no ho dirá així» y el taymat
me va *quint* tals esperansas
y 'm va engrescar tant y tant,
que al últim, ilusionantme,
el décim li vaig comprar.
¡Si 'm va tardá á arribá 'l día
del sorteig tant desitjat!

Vingué al ff; arriban els diaris
ab els números premiats
y ¡oh sorpresa benfactoral!
¡havía tret deu mil *naps*!

L' endemá venen las llistas;
me las miro y ¡quin esglay!
mon décim no *tres-segona*,
ab el número premiat
que mos ulls llegit havían
al diari 'l día avants.

¿Vol *péga* mes horrorosa?
¿ha vist may semblant *total*?
¡ja veu, un error de caixa
si va costármén de car!...

Vaig seguint tota la llista...

¡ara sí qu' he tret, caram!
¡encar qu' es la sort petita
el meu número aquí hi ha!...

¡A cobrar tot desseguida!

—entre mí 'm vaig dir—y al dar

el décim, cridant «¡socorro!»

«¡correu!» ve un municipal;

s' enrahonan á l' orella.

Y «¡segueixi!»—'m diu—Ay, ay,—

miris... «—¡*Quart-quint!*... ¡A cal jutje,

y allí tot s' aclarirá!»

Y á cal jutje va portarme

malgrat el meu protestar.

Tancat vaig passá uns quants días

el motiu sempre ignorant,

fins qu' al últim varen dirme

qu' aquell décim... ¡era fals!

F. CARRERAS P.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olmo, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

ANUNCI.
ALMANACH
 DE
LA CAMPANA DE GRACIA
 PERA 1902
 QUEDA AGOTAT

El mejor aguinaldo

BARCELONA Á LA VISTA

Album de fotografías de la capital y sus alrededores, encuadernado con elegantes tapas á la inglesa en oro y negro.

Pesetas 8

Almanaque de bolsillo

PARA 1902
10 céntimos

DIETARIOS

desde 1 á 4 pesetas

ÚLTIMAS OBRAS DE JULIO VERNE

Un pueblo aéreo

Ptas. 1'25

LAS HISTORIAS

DE

JUAN MARÍA CABIDOULIN

Ptas. 1'25

El fin en el derecho, por R. VON YHERING. Ptas. 5

NUEVA

FAUSTA SOREL

NOVELA ORIGINAL

POR

María del Pilar Sinués

Dos tomos, 8 pesetas.

NOVEDAD

EL DELITO

SUS CAUSAS Y REMEDIOS

POR

CÉSAR LOMBROSO

Un tomo, Ptas. 10.

Almanaque de LA ILUSTRACIÓN ESPAÑOLA Y AMERICANA para 1902. Ptas. 2

ALMANAQUE SEMANAL

Ptas. 0'50

BLOCH CATALÁ

PERA 1902

Preu: UNA pesseta

COLECCIÓN DIAMANTE (Edición López)

OBRAS DE LOS MÁS NOTABLES ESCRITORES NACIONALES Y EXTRANJEROS

Van publicados 79 tomos

ÚLTIMO PUBLICADO

A PUNTA DE PLUMA POR ALFREDO CALDERÓN
 Precio 2 reales

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

BALANS DE FÍ D' ANY

—No vull saber si ha anat mal
ni vull saber si ha anat bé:
en compte de tirar sumas
hi aboco tot el tinté.